

JESSICA
FELLOWES

MITFORDIN JUTTU

Suomentanut Oona Nyström

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Englanninkielinen alkuteos
The Mitford Trial

Copyright © Little, Brown Book Group 2020
Written by Jessica Fellowes
First published in Great Britain in 2020 by Sphere, an imprint of Little,
Brown Book Group

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

ISBN 978-951-1-39345-0

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

*Vanhemmilleni
Rorylle ja GeorGINALLE*

PROLOGI

18. kesäkuuta 1933

Ulkona taivaanranta oli jo hukkunut pimeään – taivas ja meri olivat yhtä mustat kuin näkymä kuolleen miehen luomien läpi. Tähdet eivät loistaneet ja kuu oli piilossa pilvien takana. Ainoa merkki liikkeestä oli valkea vaahto, joka kiertyi valtamerialuksen kyljistä laivan halkoessa aavaa.

Sisällä, B-kannella, hytin numero seitsemäntoista salongissa, seisoi mies peiliseinäisen baarikaapin edessä ja tuijotti hajamielisesti pulloja. Matka oli kestänyt vasta joitain päiviä, mutta useimmat pulloista olivat jo puolityhjiä. Mies lorautti viskiä tasapohjaiseen juomalasiin, jonka puhtaudesta hän ei voinut mennä vannomaan. Gramofonista kaikui naisääni, joka lauloi pois lähteneestä rakastajasta. Huone oli verrattain miellyttävä. Se olisi mennyt täydestä jonkin esikaupunkialueen Tudor-tyyliä jäljittelevän talon salonkina, jos ei otettu huomioon meren tuoksua ja lattian ajoittaista keinahtelua jalkojen alla. Sohvalla oli tyyny ja viikattu huopa. Vain joidenkin metrien päässä, ohuen seinän toisella puolen, nainen kolisteli kylpyhuoneessa ja asettuisi pian nukkumaan mukavaan vuoteeseensa.

Lasisten pariovien eteen oli vedetty verhot. Ovet – joita laivayhtiön esitteessä oli kutsuttu suurellisesti ranskalaisiksi

oviksi – johtivat kapoisalle parvekkeelle, jolle mahtui niukin naukin pöytä ja kaksi tuolia ja jolla hytin asukkaat saattoivat ihailla auringonlaskua oikeaoppisesti sekoitettu cocktail kädessään. Lisäksi – tätä esitteessä ei mainittu – parvekkeelle mahtui juuri ja juuri piiloutumaan yksi ihminen, jos hän kyyristyi nurkkaan oikein pieneksi.

Mies kävi istumaan lepotuoliin, joka oli suunnattu kohti huonetta, pois päin ikkunoiden takana häämöttävästä armottomasta pimeydestä. Hän oli väsynyt, hän oli juonut liikaa ja tapellut liikaa ja tiesi menettäneensä liikaa. Hän oli tehnyt virheitä ja tunsu itsensä liian vanhaksi korjaamaan asioita. Sitä paitsi hän oli jo yrittänyt – ja epäonnistunut.

Hän kuuli hytin oven avautuvan muttei nähnyt ovele, joten hän ei tiennyt, oliko joku tullut sisään vai lähtenyt. Hän harkitsi hetken, pitäisikö hänen nousta katsomaan, ja se oli viimeinen asia, mitä hän mielessään mietti, ennen kuin lasi tipahti hänen kädestään, viiltävä tuska hyökyi hänen lävitseen ja hänen suunsa täyttyi verestä.

I OSA

1. LUKU

15. lokakuuta 1932

Kun kauan odotettu aamu koitti, Louisa, sukunimeltään vielä toistaiseksi Cannon, jäi vielä hetkeksi vuoteeseen tuijottelemaan kattoa ja pohdiskelemaan, miltä hänestä nyt tuntui. Hän oli nukkunut sikeästi ventovieraassa makuukamarissa ja aprikoi, oliko se kenties huono merkki. Eikö hänen olisi pitänyt olla hermostunut? Tätä päivää olisi kuulunut jännittää vietävästi, vaikka tulevaa odottikin suurella ilolla ja innolla. Louisa kuitenkin tunsi olonsa täydellisen tyyneksi ja rauhalliseksi, aivan kuin hän olisi ollut matkalla, joka oli venähtänyt liian pitkäksi, ja tiennyt pääsevänsä vihdoinkin viimein turvallisesti kotisatamaan. Silloin käytävästä alkoi kuulua ääniä – askelten töminää portaikossa, kiivasta kuis-kuttelua oven takana. Louisa tukahdutti naurunsa, kun messinkinen ovinuppi kääntyi hiljaa. Seurasi torumista ja vastalauseita, jotka vaiennettiin tiukalla hyssyttelyllä. Ovensuussa seisoi kolme sisarta, jotka tuijottivat häntä silmät suurina. Tytöistä pienin vaihtoi hypellen painoa jalalta toiselle yhtä kärsimättömänä kuin aina.

”Kas, huomenta”, Louisa sanoi. ”Tulkaa vain sisään.”

”Nanny sanoi, ettei sinua saa häiritä”, pitkä vaaleaverikkö sanoi. ”Mutta minä arvasin, että tuskin panet pahaksesi.” Puhuja oli Jes-

sica, jota kaikki kutsuivat Deccaksi. Tyttö oli viidentoista ja hänen huulensa olivat samanlaisessa päättäväisessä mutrussa kuin aikoinaan kultakutrisena kolmivuotiaana, jollaisena Louisa oli hänet oppinut tuntemaan aloittaessaan työt Mitfordin perheessä vuosia sitten. Silloin tyttöjä oli ollut viisi ja poikia yksi; nuorin sisarista, Deborah, ei ollut vielä syntynyt. Nyt hän käveli Louisan vuoteen viereen, vaalea tukka juuri korvien alta nipsaistuna, ja ojensi tälle kahtia taitetun kartongin.

”Prässäsін sinulle ruiskukkia”, Debo sanoi. ”Jotain sinistä.” Hän hymyi kainosti, ja Louisa hymyi takaisin.

”Voi kiitos, Deborah-neiti. Panen ne taskuun, niin ne tuottavat minulle onnea. Lienee paras nousta ylös, minulla taisikin olla tänä päiväksi joitakin suunnitelmia, vai kuinka?”

Nuoremmat tytöt hihittivät ja kertoivat Louisalle, että Nanny oli laittanut aamiaista ja että he olivat menossa naapuritaloon katsomaan äitiä ja isää, lordi ja lady Redesdalea. Lordi naputti varmasti jo kärsimättömänä kelloaan. Sisarkolmikosta vanhin ei ollut virkkanut vielä sanaakaan, tuijotti vain Louisaa tiiviisti.

”Unity-neiti?” Louisa tuumi, että siinä missä muut siskokset eivät tunteitaan juuri peitelleet niin hyvässä kuin pahassakaan, Unity oli luonteeltaan viileämpi ja pidättyväisempi. Pienenä hän oli usein vetäytynyt leikkimään itseksensä johonkin nurkkaan, ja jos hän jollekulle puhui niin tavallisesti Deccalle heidän omalla salakielellään.

”Rakastatko sinä häntä oikeasti?” Unity kysyi ykskantaan katse edelleen tiiviisti Louisassa. Louisa onnistui vastaamaan tuijotukseen yhtä lailla rävähtämättä.

”Rakastan.”

Unity nyökkäsi vakavana ja poistui huoneesta paimentaen pikkusiskoja edellään.

Louisa nautti aamiaisensa Nanny Blorin kanssa. Vanhan lastenhoitajan punainen tukka oli haalistunut ruosteisen harmaaksi,

mutta hän hyöri ympäriinsä yhtä lempeän rivakasti kuin aina ennenkin. Syötyään Louisa puki ylleen teräksenharmaan silkkisen hatukkeen, jossa oli hopeanhohtoinen huntu. Se oli hänen asunsa ainoa osa, joka oli ”jotakin uutta”. Hän kiinnitti sen huolellisesti hiusneuloilla ja oli juuri napittamassa jakkuaan pienen eteisaulan peilin edessä – hän oli yöpynyt Mitfordien Lontoon-talon vanhassa tallituvassa Rutland Gatella – kun ulko-ovi avautui paukah- taen. Sisään riensivät sisarusarjan vanhin ja kolmanneksi vanhin, Nancy ja Tom, joiden mukana eteiseen tulvahti tuulahdus viileää lokakuista ilmaa.

”Lou-Lou”, Nancy kujersi sydämellisesti ja suikkasi suudelman Louisan poskelle. Hän oli vain hitusen Louisaa nuorempi eikä ol- lut vielä itse naimisissa, mutta oli silti ottanut uutisen Louisan kihlautumisesta perin suopeasti vastaan. ”Näytät kertakaikkisen hurmaavalta.” Hän loi veljeensä merkitsevän katseen, jotta tämä ymmärtäisi myönteillä.

”Aivan, aivan”, Tom sanoi. ”Varsin sievältä. Suurenmoinen hiuskoriste.” Hän oli salskea, tumma ja komea, kuin mikäkin rak- kausromaanin sankari, ja Louisa tiesi, että naiset ympäri Euroop- paa haikailivat häntä tanssikavaljeerikseen. Koska Louisan isä oli kuollut jo vuosia sitten, Louisa oli pyytänyt epävarmana To- mia saattamaan hänet alttarille. Hänen äitinsä oli niin heikko- na, ettei uskaltanut edes matkustaa Suffolista paikalle vihkiäi- siin, vaikka iloitsikin tyttärensä puolesta. Louisa oli työskennellyt Mitfordien palvelustyttönä useita vuosia, joten he olivat hänel- le kuin perhettä – tai ainakin lähempänä perhettä kuin kukaan muu. Nämä omalaatuiset aristokraatit saivat aika ajoin savun nou- semaan Louisan korvista, mutta hän tunsii olevansa heille jotakin velkaa onnestaan ja halusi heidän olevan mukana vihkiäisissään.

Nancy kaiveli käsilaukkuaan ja veti esiin huulipunan. ”Tässä”, hän sanoi ja lähestyi Louisaa. ”Viimeinen silaus.”

Louisa myöntyi ja antoi Nancyn punata huulensa, sallipa tämän jopa taputella pisanan hajuvettä hänen ranteisiinsa ja korviensa taakse.

”Onko jo aika?” Louisa kysyi. Hänen vatsanpohjassaan lepatti kokonainen perhosparvi, mutta samanaikaisesti hän tunsi olonsa huojentuneeksi. Kaikki oli juuri niin kuin pitikin.

Nancy meni päätalon puolelle, sillä hänen oli määrä saapua samalla taksilla siskojensa Unityn, Deccan ja Deborahin kanssa, kun taas heidän vanhempansa matkustivat toiseksi vanhimman tyttären, Pamelan, kyydillä. Pamela rakasti autoilemista, ja hänen todellinen silmäteränsä – jos ei otettu lukuun lankomiehen lehmii, joita hän hoiti työkseen – oli tummanvihreä Austin 10. Viimeinen sisko, Diana, tulisi omia aikojaan kahden pienen poikansa, Jonathanin ja Desmondin, kanssa kotoaan Cheyne Walkilta. Dianan aviomies, Bryan Guinness, oli heidän maatalollaan Biddesdenissä, missä hän oli viettänyt viime kuukausina lähes kaiken aikansa. Parin ympärillä pyöri sitkeitä avioerohuhuja, joita ei kuitenkaan ollut virallisesti vahvistettu, ja Louisa tiesi paremmin kuin hyvin, ettei tällaisesta asiasta kannattanut udella.

Lordi Redesdale oli lainannut Louisan käyttöön autonsa ja kuljettajansa, ja vasta, kun mies koppahatussa piteli hänelle ovea auki, Louisa tajusi, ettei ollut koskaan aiemmin istunut auton takapenkillä. Häntä alkoi äkkiä ujostuttaa, ja hän istui vaiti Tomin vieressä koko matkan Chelsean kaupungintalolle. Noiden minuuttien aikana Louisa ikävöi hirvittävästi isäänsä: karskit käytöstavat eivät olleet onnistuneet peittämään pyyteetöntä rakkautta, jota isä tunsi perhettään kohtaan, ja Louisa olisi antanut mitä vain, jos olisi saanut tarttua isän raskaan työn kovettamaan käteen – karheisiin sormiin, joiden kynnenaluset olivat pinttyneet pysyvästi mustiksi. Louisa mietti, tekikö hän karmaisevan virheen, kun karautti paikalle näin komealla autolla. Hänen ei ollut tarkoitus teeskennel-

lä olevansa jotakin, mitä ei oikeasti ollut, ajatus oli vain tuntunut hohdokkaalta ja hauskalta, ja oli hänen entiseltä työnantajaltaan tavattoman jalomielistä tarjota autoa hänelle. Kenties hänen olisi kuitenkin pitänyt tulla bussilla, jolla hän tavallisestikin aina liikkui. Hänhän sitä paitsi piti bussissa matkustamisesta, hän mietti jo aavistuksen pahoinvoivana. Sitten, auton hidastaessa ja pysäköidessä jalkakäytävän viereen King's Roadille muutaman metrin päähän sinisestä ovesta, josta hänen oli pian määrä astua sisään, Louisa huomasi Guy Sullivanin, hänen tulevan aviomiehensä, kiiruhtamassa pitkin katuja. Guy sattui katsahtamaan ensin autoon, sitten ikkunaan, ja lopulta ohikiitävän hetken ajan suoraan Louisan silmiin. Eikö tiennytkin huonoa onnea, jos sulhanen ja morsian näkivät toisensa ennen vihkimistä? Louisa nojasi aavistuksen taaksepäin, mutta Guy hymyili hänelle iloisesti, ja katsoessaan, miten kirkas auringonvalo heijastui miehen pyöreistä silmälasista ja tuttu hontelo hahmo riensi ryhdikkäästi eteenpäin kuin tämä tuskin malttaisi odottaa saavansa Louisan vaimokseen, Louisa tiesi, että hän ei ollut koskaan odottanut mitään niin suurella riemulla kuin yhteisen elämän aloittamista Guyn kanssa.

Vihkimisen jälkeen hääseurue käveli kadun yli Possunkorvanimiseen publiin aterialle, jota Nancy nimitti sinnikkäästi ”hääaamiaiseksi”, mutta jonka Louisa tiesi pitävän sisällään kerrosleipiä, teetä ja olutta. Hän ja Guy olivat maksaneet kaiken itse; samppanjaa ei tarjoiltaisi. Louisaa asia ei kuitenkaan haitannut hitustakaan, ja seistessään Guyn rinnalla heidän ystäviensä edessä hänen poskiaan alkoi jo särkeä kaikesta hymyilemisestä. Hänelä oli vasemmassa nimettömässään kapea kultasormus, ja oikeasta kädestä piti kiinni Guy, joka rutisti kättä aika ajoin kääntyessään katsomaan morsiantaan.

”En saata uskoa, että tämä on viimein totta”, Guy sanoi. ”Louisa Cannon, aviovaimoni.”

”Teille olen kylläkin rouva Sullivan”, Louisa kiusoitteli ja sai jälleen suikon riemastuneelta sulholtaan.

”Noh, noh, tuollaiselle on yllin kyllin aikaa sitten myöhemmin.” Aurinkoisesti hymyilevä Harry Conlon, Guyn bestman, nykäisi Guyta käsivarresta. ”Eikös meillä ollut juttua, että hoidettaisiin puheet ja kakunleikkaamiset ensin?”

Harryn vaimo Mary, sievä kuin mikä ja viimeisillään raskaana, torui miestänsä: ”Sitten kun he ovat valmiit eikä hetkeäkään aiemmin.” Hän kuiskutti Louisalle: ”Luulen, että hän oli hermostuneempi kuin Guy. Pelkäsi kuollakseen kadottavansa sormuksen. Hänellä ei ole ikinä ollut moista ramppikuumetta.”

Naiset loivat tietäväisen katseen aviomiehiinsä – toden totta, aviomiehiinsä! – ja Mary vaappui etsimään istumapaikkaa.

Pubi oli ääriään myöten täynnä. Vaikka häitä oli haluttu juhlia pienessä piirissä, paikalla oli koko Guyn suku – hänen vanhempansa, kolme veljeä vaimoineen sekä jokunen serkku pienine lapsineen – sekä koko Mitfordin perhe. Joukossa oli kourallinen ystäviä: Jenny, joka oli asunut lapsena samassa Peabodyn työläiskorttelissa kuin Louisa, mutta oli kauneutensa siivittämänä avioitunut yläluokkaan ja oli parhaillaan vain käväisemässä New Yorkista miehensä Richardin kanssa; Luke Meyers, joka oli Louisan ystävä niiltä ajoilta, kun hän oli toiminut Dianan kamari-neitinä, ja joka työskenteli tätä nykyä Münchenissä *The Timesin* kirjeenvaihtajana; sekä muutama Guyn lapsuudenaikainen ystävä – vanhoja naapureita hänen kotikadultaan. Jo tässä olisi ollut vieraita riittämiin, mutta joukon jatkona olivat vielä Guyn työtoverit, jotka saivat pubin pullistelemaan liitoksistaan. Louisa oli pannut merkille, että poliisit juhlivat mielellään omiaan, ja koska Guy oli edennyt konstaapelista aina rikosylikonstaapeliksi asti, hänellä oli paljon kollegoita, jotka pitivät häntä omanaan. Paikalla oli virkapukuista miehistöä ja siviilipukuista päällystöä, jotka

kaikki kävivät ahnaasti kiinni kinkku-munakerrosleipiin ja kohoteltivat toistuvasti maljoja tuoreen herra ja rouva Sullivanin onnelle ja terveydelle.

Louisa veti Guyn lähemmäs nurkkapöytää, jonka päällä nökötti valkoinen kolmikerroksinen kakku pitkä veitsi vieressään. Kuului lasin kilkatusta, ja puheensorina vaimeni. Louisa astui askeleen sivummalle ja irrotti hellästi Guyn käden omastaan.

”Aloita jo”, hän kuiskasi.

Hän näki, että Guy vastusti kiusausta kiillottaa silmälasinsa, nappasi sen sijaan käteen olutlasinsa ja kohotti lasia aavistuksen.

”Arvon lordit ja ladyt, hyvät naiset ja herrat”, hän aloitti, ”vaimoni ja minä –”

Hänet keskeytti kova mylvintä. Poliisit huusivat hänen nimeään, kunnes hän vaiensi heidät heilauttamalla kättään. Louisa huomasi, että lordi Redesdale pälyili hämmentyneenä ympärilleen.

”Vaimoni ja minä olemme todella mielissämme siitä, että olette päässeet juhlistamaan tätä tärkeää päivää kanssamme. Ennen kakunleikkaamista haluaisin kiittää muutamaa ihmistä, joiden ansiosta tämä kaikki on mahdollista.” Guy veti taskustaan paperilapun, mutta samassa pubin ovi paukahti auki, ja suuri osa vieraista kääntyi katsomaan sisään astuvaa juoksupoikaa.

Huoneeseen laskeutuneen hiljaisuuden keskellä ovelta kajahhti työväenluokkaisella korostuksella: ”Onko tämä Sullivanien hääjuhla? Mun on määrää tavottaa sulhanen.”

Seurasi vaivautunutta mutinaa ihmisten tehdessä pojalle tilaa, jotta tämä pääsi kävelemään salin läpi. Pojan katse harhaili levottomana pitkin seiniä, ja hän veti lakkia syvemmälle päähänsä, kunnes pääsi viimein lähelle Guyta, joka seurasi pojan saapumista katseellaan paperiarkki yhä toisessa ja juomalasi toisessa kädessä, aivan kuin olisi pelannut lasten seuraleikkiä, jossa piti jähmettyä paikoilleen musiikin lakatessa soimasta.

Nyt oltiin onneksi sentään jo siinä vaiheessa seremoniaa, ettei kukaan voinut enää vastustaa vihkimistä, Louisa mietti mielessään.

Poika seisoι Guyn edessä taitettu paperilappu ojossa, ja seurasi lisää sekavaa liikehdintää, kun Guy tajusi, että hänen pitäisi tehdä jotakin, antoi paperinsa ja lasinsa Louisalle ja otti viestilapun käteensä. Hän luki viestin ja loi sitten katseen odottavaan vierasjoukkoon. Louisa ei osannut lukea ihmisten kasvoilta muuta kuin osin ärsyyntyntyytä, osin uteliasta kärsimättömyyttä.

”Viesti on poliisikomentajalta”, Guy aloitti, ja Louisa huomasi, että kaikki poliisit kumartuivat aavistuksen lähemmäs. ”Brittiläisen fasistiunionin joukkokokous on alkanut. Tilaisuus on vetänyt enemmän väkeä ja tunnelma on levottomampi kuin etukäteen osattiin odottaa. Kaikkia tarvitaan. Vapaat on peruttu.”

Hän katsoi Louisaan ja kuiskasi tuskin ääneen kuuluvasti ”anteeksi kamalasti”, mutta ennen kuin Louisa ehti edes vastata, miehet olivat jo laskeneet juomat käsistään ja lähteneet rynnistämään ulos. Joku huikkasi jossain välissä anteeksipyyntönsä, mutta Louisa kyllä ymmärsi yskän. Hän tiesi, että tämä oli heidän kutsumuksensa, heidän elämäntehtävänsä. Eikä käsky ollut tullut Louisalle yllätyksenä. Guy oli varoittanut, että näin saattaisi käydä. Tieto oli tullut kaksi päivää sitten – liian myöhään, jotta häitä olisi voinut enää siirtää.

Louisa tarttui Guyta kädestä. ”Sinunkin on paras mennä.”

Guy painoi hellän suudelman hänen huulilleen. ”Nöyrimmät anteeksipyyntöni, rouva Sullivan.”

Louisa hymyili pienesti. ”Minähän olen poliisin vaimo, ymmärrän kyllä. Syödään yhdessä sitten illalla kotona.”

Koti oli toistaiseksi Guyn vanhempien luona. Isä oli sairas ja tarvitsi lähes jatkuvaa hoivaa, eikä Guyn äiti selvinnyt kaikesta yksin. Louisa ja Guy olivat keskustelleet asiasta ja päättäneet jäädä

siksi, kunnes tilanteeseen löytyisi jokin muu ratkaisu. Louisaa asia ei niinkään haitannut – talo oli siisti ja viihtyisä, eikä hänellä ollut juuri lainkaan omia huonekaluja. Nyt he saattoivat säästää rahaa omaa kotia varten. Mitä häämatkaan tuli, heidän oli alun perinkin tarkoitus vain matkustaa junalla Brightonii ja viettää yksi yö merenrantahotellissa. Se jäisi nyt toiseen kertaan. Asiaa oli turha harmitella, kun sille ei kerran mahtanut mitään.

Kun Guy oli lähtenyt, Luke tuli Louisan luokse ja suuteli häntä poskelle. ”Näytät kauniilta, kultaseni”, hän sanoi. ”Tuo väri todellakin pukee sinua.”

”Mitä tuolla on oikein meneillään?” Louisa huomasi, että lordi ja lady Redesdale kävivät nurkassa kiivasta keskustelua tyttäriensä Nancyn ja Unityn kanssa.

”Veikkaan, että tyttöjen mieli palaisi mennä kokoukseen osoitamaan tukeaan Sir O:lle”, Luke sanoi. ”Vanhukset yrittävät varmaankin panna hanttiin, mutta tiedät kyllä, millaista on yrittää kieltää noilta kahdelta jotakin, mitä he haluavat.”

Louisa tiesi liiankin hyvin. Siitä huolimatta hän tunsii olonsa hieman pettyneeksi. ”Eikö kukaan halua jäädä juhlimaan naimisiinmenoani?”

Luke kohotti kulmakarvaansa. ”Älä murjota. Se ei sovi sinulle. Ja anteeksi vain – sallinet minun huomauttaa, että minä olen täällä. Vastaa ainakin neljääkymmentä poliisimiestä.”

”Niin vastaatkin. Anteeksi.” Louisa tiesi käyttäytyvänsä hölmösti. Guyn perhe oli yhä paikalla, ja syötävää oli vaikka millä mitalla. Hän toivoi, ettei olisi välittänyt niin paljon Mitfordeista. Jostain syystä hän antoi aina itsensä odottaa näiltä enemmän kuin olisi ollut järkevää, ja nyt hän soimasi itseään siitä.

Ainoa ihminen, joka ymmärsi näyttää nolostuneelta, oli Diana. Vaikka hän oli yhä naimisissa Bryanin kanssa, kaikki tiesivät hänen salaisesta rakkaussuhteestaan Sir Oswald Mosleyn,

Brittiläisen fasistiunionin eli BUF:n perustajaan, joka oli kutsunut koolle myös tämän päivän joukkokokouksen. Louisa oli ker-
ran kuullut Dianan julistavan miehelle ikuista rakkauttaan, mihin
Mosley oli vastannut, että hän tunsii samoin, muttei koskaan jät-
täisi vaimoaan. Nyt Dianan tavallisesti kermanvaalea iho oli pu-
nastunut rajusti, ja hän vältteli Louisan katsetta luovuttaessaan
poikansa Nanny Blorin huomaa pahoitellen, että heidän oma
lastenhoitajansa, Nanny Higgs, oli vapaalla. Seuraavassa hetkessä
hän oli jo ehtinyt ulos pubista. Pian hänen jälkeensä ovesta pois-
tui mies, jota Louisa ei tunnistanut. Miehellä oli harmaa trenssi ja
hattu, jonka leveä lieri peitti kasvot, eikä mies vilkaissut taakseen
kiiruhtaessaan ulos. Hänellä ei ollut kädessään salkkua tai sano-
malehteä. Kenties kyseessä oli siviilipukuinen poliisi, joka oli ollut
hieman kollegoitaan hitaampi liikkeissään.

Peijakkaan Mitfordit, Louisa mietti. Taas hänen päivänsä meni
heidän nuottiensa mukaan.

2. LUKU

Koska Guy kuului rikospoliisiin, hän ei enää käyttänyt virkapukua, mutta ei hän myöskään tavallisesti hoitanut virkavelvollisuuksiaan juhlapuvussa, jonka napinlävestä sojotti valkoinen neilikka. Hän harkitsi ottavansa kukan pois, mutta päätti sitten, ettei antaisi töiden häiritä häöpäiväänsä enempiä kuin oli aivan pakko. Louisa oli jo luovuttanut pois vuokrahuoneensa muutaman korttelin päässä, ja Guy oli päättänyt vakaasti kantaa morsiamensa illalla kynnyksen yli. Sen hän tekisi parhaassa puvussaan, kukka oikealla paikallaan.

Kaikki poliisit olivat saaneet ohjeistuksen etukäteen, joten he tiesivät, että heidän tuli kokoontua sovittuun paikkaan St Martin-in-the-Fieldsin kirkolle ja ilmoittautua siellä esimiehilleen. Osa virkapukuisista konstaapeleista hyppäsi ohiajaviin busseihin, toiset nousivat ylempiarvoisten kollegojen kutsumiin takseihin ja jotkut kerääntyivät neljän miehen ryhmissä autoihin. Guyn seuraan liittyi rikosylikomisario Stiles, joka näytti tavanomaiseen tapaansa jopa sulhasta elegantimmalta Savile Row'n puvussaan ja hopeanharmaa tukka moitteettomasti taakse suittuna.

”Harmi että kävi näin, Sully”, Stiles sanoi heidän kopistellesaan rinta rinnan pitkin King’s Roadia.

”Ei se mitään, herra rikosylikomisario. Minkäs tälle mahtaa.”

”Nyt teillä on sentään rouva kotona – ruoka on valmiina pöydässä odottamassa, kun sinne asti kerkeätte.”

Guy naurahti kohteliaasti. Hän ei halunnut huomauttaa, että koska hän ei ollut koskaan muuttanut pois lapsuudenkodistaan, hänellä oli ollut tähänkin asti ruoka valmiina pöydässä joka ilta. Äiti painotti yhä, miten tärkeää pojan oli saada ”lämmintä murua rinnan alle”, vaikka Guy oli jo kolmenkymmenen kahden ja veljes-sarjasta varmasti vähiten äidillisen huolenpidon tarpeessa. Tänään Louisa kuitenkin valmistaisi hänelle illallista. Guy ei edes tiennyt, osasiko Louisa laittaa ruokaa, mutta hän tiesi, että vaikka tarjolla olisi keitettyä mahalaukkuja, hän söisi kaiken viimeistä murua myöten ja keuhuisi ruokaa herkulliseksi. Hän oli vakaasti päättänyt olla hyvä aviomies. Siitäkin huolimatta, että hän oli kompastunut heti ensimmäiseen koetinkiveen: lähtenyt omista hääjuhlistaan kesken kaiken.

Guy päätti työntää asian mielestään ja keskittyä käsillä olevaan tehtävään. ”Miten etenemme?”

Stiles seisahtui mustan Daimlerin kohdalle. Daimler oli päällystön vakiokulkupeli, mutta tämän auton kuljettajan istuimella oli vaaleanpunainen tyyny. Stiles huomasi Guyn katselevan sitä.

”Selkä menee herkästi jumiin”, hän selitti.

He nousivat autoon, ja kaksi heidän perässään kävellyttä nuorempaa konstaapelia hyppäsi takapenkille.

”Näyttäsittekö suuntamerkkiä oikealle?” Stiles pyysi, ja hänen takanaan istuva poliisi kiersi ikkunan auki ja työnsi kätensä ulos. Stiles kurvasi kadulle ja kertoi eteenpäin huristellessaan, mistä heidän saamassaan tehtävässä oli kyse.

”Kuten tiedätte, saimme muutama päivä sitten kuulla, että Mosley suunnittelee joukkokokousta. Tilaisuus on lajinsa ensimmäinen, emmekä tiedä tarkkaan, mitä on odotettavissa, mutta kun

meidät kaikki kerran on kutsuttu paikalle, veikkaisin, että väkimäärä on suurempi kuin kukaan osasi odottaa.”

”Millaisista määristä nyt puhutaan?” Guy kysyi.

”Sanoisin, että täytyy olla viisituhatta tai yli. Kokoukseen oli kyllä valmistauduttu, muttei näin suureen väkimäärään. Paikalla on virkapukuisia miehiä ja muutamia siviilipukuisia, jotka pitävät syrjemmällä silmällä mahdollisia levottomuuksia. Tämä on huolestuttavaa. Ei tunnu hyvältä, että on niin paljon ihmisiä, jotka kokevat, että BUF:lla on heille jotakin tarjottavaa.”

”Jos multa kysytään, niiden juttu kuulostaa ihan hyvältä”, sanoi nuorempi konstaapeli, joka oli vetänyt jälleen kätensä ikkunasta sisään. ”Macdonald on roskasakkia, oikea Labour-puolueen petturi. Me tarvitaan oikea johtaja, joku sellainen, joka uskoo brittiläisiin ja työtä tekeviin kansalaisiin.”

Stiles loi mieheen taustapeilistä tuiman katseen. ”Kukaan ei kysynyt teidän mielipidettänne, Kershaw.” Hän käänsi katseen sa eteenpäin ja jarrutti juuri ajoissa päästääkseen kadun yli nuoren naisen, joka piti kädestä pikkulasta. ”Ilmoittautukaa te pojat kirkolla, niin siellä kertovat, missä teitä tarvitaan. Sully, te saatte mennä väkijoukon taakse. Tarkkailette, näkyykö siellä mitään epäilyttävää. Ihmisiä, jotka yrittävät hyötyä väenpaljoudesta – vaikka taskuvarkaita tai riidanhaastajia.”

”Selvä, herra rikosylikomisario.”

”Meidän pitää saada selville, keitä nämä ihmiset ovat.”

”Kyllä, herra rikosylikomisario”, lateli Guy automaattisesti. Ja sitten: ”Miksi?”

Stiles päästi huokauksen. ”Poliitikolta saisitte erilaisen vastauksen, mutta minä luulen, että he ovat silkkoja rettelöitsijöitä. Suurimmaksi osaksi ikävystyneitä nuoria miehiä, joita harmittaa, etteivät ehtineet sotimaan.” Hän vilkaisi Guyhun syrjäkarein. ”Turhaan harmittelevat. Heidän sietäisi olla tyytyväisiä hyvään onneensa.”

”Aivan, herra rikosylikomisario.” Guy yskäisi. Hän häpesi edelleen sitä, ettei ollut puolustanut isänmaataan sodassa, vaikkei se hänen vikansa ollutkaan. Hän oli saanut vapautuksen palveluksesta vahvan likinäköisyytensä takia. Hänen veljillään sen sijaan oli käynyt huonompi onni. Heidät kaikki oli kutsuttu sotimaan, ja yksi heistä ei koskaan palannut kotiin.

Heidän ajaessaan pitkin Pall Mall -katua Guy katseli ikkunasta jhykeitä kermanvaaleita kivitaloja, jotka kätkivät sisäänsä herrainkerhoja: miehiä, jotka torkahtelivat laiskanlinnoinhinsa kananmunatahroja solmioissaan, autuaan tietämättöminä siitä, että kulmakunta suorastaan kuhisi poliiseja. Ilma oli kirkas ja kuiva, hieman kolea – täydellinen sää vihkiäisille, Guy oli miettinyt aamulla. Täydellinen sää myös julkiselle kokoontumiselle. Useimpien ihmisten mielenkiinto politiikkaa kohtaan väljähti kummasti, jos taivaalta vihmoi vettä, mutta tänään ei satanut. Kadut näyttivät silti hiljaisilta lukuun ottamatta tavanomaisia lauantaipäivän ostoksilla kävijöitä ja ihmisiä, jotka paseerasivat St Jamesin puiston ja Kansallisgallerian välillä tai putkahtivat esiin Sohon epämääräisemmiltä kujilta. Siellä täällä näkyi poliiseja kiiruhtamassa eteenpäin, ja Guy huomasi, että muutama kadunkulkija pani asian merkille ja ihmetteli säikähtäneenä, miksi paikalla parveili niin paljon sinitakkeja.

Stiles kääntyi Haymarketin kulmasta umpikujalle ja pysäköi auton. Kaikki neljä miestä nousivat ripeästi autosta, mutta Guy aisti heti ulos päästyään, että ilmassa ei väreillyt väkijoukon tuntua. Ilmassa ei väreillyt yhtään mitään paitsi hyinen viima, joka sai hänen niskansa jäykistymään.

Virkapukuiset poliisit riensivät edeltä, ja Guy ja Stiles harpoivat perässä tasatahtia pitkin askelin. He eivät puhuneet kävellessään mitään, kuulostelivat vain korvat höröllä, miten vakavalta tilanne vaikutti. Mitään ei kuitenkaan kuulunut. Vasta heidän

kääntyessään Trafalgarin aukiolle todellisuus lopulta valkeni – eikä se ollut alkuunkaan sellainen kuin he olivat odottaneet. Poliiseja oli aivan liikaa: olisi voinut luulla, että kyseessä oli kons-
taapeli- ja komisarioiden kokoontuminen. He hidastivat tahtia lähestyessään väkijoukkoa, joka osoittautui varsin säyseäksi. Hil-
jaisuuden häkellyttämät virkapukuiset konstaapelit työnsivät sa-
lamana pamput takaisin koteloihinsa ja jäivät seisoskelemaan
aukiolle kokoontuneen väkijoukon laitamille. Kaikkien katseet
olivat kääntyneet samaan suuntaan: tummaan pukuun ja valkoi-
seen kauluspaitaan pukeutuneeseen mieheen, joka seisoi Nelsonin
patsaan kivijalustalla ja puhui vilkkaasti elehtien hiilenmusta tuk-
ka taakse nuoltuna, tuuheat viikset nenän alla.

Stiles seisahtui ja työnsi kädet taskuun kulmakarvojaan kohot-
taen. ”Meitä on vedetty höplästä”, hän sanoi.

”Anteeksi kuinka?”

Stiles ei kuitenkaan virkkanut enempää, viittilöi vain Guy-
ta seuraamaan perässä ja sukelsi sitten väkijoukkoon pyrkien lä-
hemmäksi jalustalla seisovaa miestä. Vasta, kun he olivat aivan
lähellä, Guy äkkäsi, että puhuja oli Sir Oswald Mosley. Guy tie-
si, kuka mies oli, muttei samoista syistä kuin useimmat – Guyta
ei poliitikkojen surkea kieroilu olisi voinut vähempää kiinnostaa.
Hän oli kuullut Mosleysta Louisalta, joka oli kertonut hänelle,
että Nancy Mitford kutsui miestä ”Sir Ogreksi”, herra Raaki-
mukseksi. Mosley oli Dianan rakastaja, vaikkakaan kalpea nai-
nen, joka nyt seisoi miehen rinnalla noin kymmenen- ja kaksi-
toistavuotiaiden poikien kanssa, ei suurin surminkaan ollut rou-
va Guinness. Heidän molemmilla puolillaan seisoi kädet puus-
kassa kahdeksan mustaan kauluspaitaan ja tummanharmaisiin
housuihin pukeutunutta miestä, joiden katse lähti itsevarmasta
asennosta huolimatta harhailemaan hermostuneesti heidän näh-
dessään aukiolle sankoin joukoin kerääntyvät poliisit. Yleisössä

oli muutama nainen siellä täällä, kuin viljapeltoon eksynyt uniko, mutta suurimmaksi osaksi väki koostui nuorista miehistä, jotka olivat pukeutuneet harmaisiin kauluspaitoihin ja suoriin flanellihousuihin. Ainoastaan muutamalla oli takki. Guy ihmetteli, olivatko kaikki tosiaan lähteneet aamulla kotoa paitahihasillaan. Ratkaisu tuntui erikoiselta, varsinkin, kun sää oli tähän aikaan vuodesta hyvin ailahteleva. Ellei kyseessä sitten ollut yhteinen päätös, jonkin sortin univormu. Jostain syystä ajatus tuntui Guyta hermostuttavalta. Univormut herättivät luottamusta silloin, kun ne kuuluivat poliisille ja sotilaille, tai jopa palomiehille ja sairaanhoitajille. Mitä siviilit haluaisivat tällaisella pukeutumisella viestittää, Guy mietti, ja arveli, että tarkoitus oli ehkä ennemminkin pelotella kuin palvella.

Mosleyn oikealla puolella näkyi pientä liikehdintää, ja Guy huomasi Mosleyn tummien silmien vilkkuvan siihen malliin, että mies oli pannut asian merkille: paikalle oli ilmaantunut Unity Mitford, jonka paksu vaalea tukka sojotti jäykästi hatun alta ja jonka kasvot olivat täysin ilmeettömät lukuun ottamatta huulia, jotka erkanivat aavistuksen verran tytön vetäessä huohottaen henkeä. Unityn takana, kiusaantuneen oloisesti raamikkaamman sisarensa taakse piiloutuneena, seisoi Diana, jonka katse ei jättänyt mitään arvailujen varaan: se huokui puhdasta, peittelemätöntä ihailua.

Mosley korotti ääntään ja huitoi käsillään aiempaa kiivaammin, sormet ojossa. Guy yritti kuulla, mitä hän sanoi, muttei saanut oikein kiinni ajatuksesta. Jokainen lause tuntui irralliselta, kuin mies olisi ladellut seuraajilleen joukon ohjeita tai suosituksia, jotka otettiin vastaan satunnaisin mylvähdyksin ja aplodein. Yksi asia kävi kuitenkin selväksi: herra Raakimus piti itseään johtajana, ainoana ihmisenä, joka voisi pelastaa Britannian kansan kaaokselta ja epäjärjestykseltä. Guyta nauratti – tässähän ihmiset seisoivat

kiltisti ja hiljaa kuuntelemassa, ympärillään Suur-Lontoon poliisitoimen hyvin järjestyneet rivit. Hänen hymynsä kuitenkin hyytyi nopeasti, kun pari Mosleyn vierellä kädet puuskassa seisovista hännystelijöistä kääntyi mulkaisemaan häntä vihaisesti.

Guy kuiskasi Stilesille: ”Mistä tässä oikein mahtaa olla kyse?”

Stiles kohautti pienesti olkapäitään. ”Sanopa se. Minä veikkaan, että joku BUF:n väestä on antanut poliisille vinkin, koska he odottivat enemmän osallistujia eivätkä halunneet aiheuttaa epäjärjestystä ensimmäisellä julkisella kokoontumisellaan. Tai sitten joku heidän vastustajistaan halusi hämmentää soppaa ja lähetti Scotland Yardille huijausviestin.”

”Meidän on taisteltava sananvapautemme puolesta”, Mosley sanoi. ”Meidän on vastustettava kommunisteja, jotka uhkaavat meitä julmalla sorrollaan. Emme anna periksi tuumaakaan. Jos he hyökkäävät, niin, ystävät hyvät, me totisesti puolustaudumme.”

Silloin vartijat avasivat kätensä puuskasta kuin ennalta sovitusta merkistä, ja Guy tunsu väkijoukon liikahtavan, joskaan hän ei osannut sanoa, liikkuiko se eteen- vai taaksepäin. Vartijat näyttivät kiihtyneiltä, heidän kyynärpäänsä sojottivat sivuille ja pänsä käännähtivät pienimmästäkin äännähdyksestä. He näyttivät valmiilta tappelemaan. Väkijoukon etuosasta, aivan Mosleyn läheltä, kantautui huuto, jota seurasi nopeasti kolmen tai neljän eri henkilön kiivasta ärähtelyä. Luultavasti häiriköitsijöitä, mikä olikin täysin odotettavissa.

Mosley jatkoi puhumista, mutta hänen eleensä jäykkenivät ja hänen koko olemuksensa näytti vetäytyvän sisäänpäin. Vaimo hänen vierellään veti lapset tiukemmin kiinni kylkeensä – naisen aiemminkin hermostunut hymy oli nyt kaikonnut kokonaan. Eri puolilta väkijoukkoa alkoi kantautua soraääniä, ja lopulta pieni vastustajien joukko yhtyi hoilaamaan kovaan ääneen: